

Välkommen till
Nyhetsbrev nr 23-2017
från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

*Det är 20 år sedan Båstad, Åsen och tunnelbygget hamnade i centrum
för svenska folkets intresse*

Som vanligt

har vi den här gången ett antal nya läsare. Till var och en: Välkommen! Tidigare Nyhetsbrev hittar du på vår hemsida < bjareforlaget.com. Har du någon i din bekantskapskrets som du tror skulle vilja vara med på distributionslistan får du förstås gärna tipsa.

I det här numret möter du flera ämnen som i hög grad är specifika för Bjäre:

- Birgit Nilsson och hennes insatser för sin hembygd
- Båstad som svenskt tenniscentrum
- I Båstad finns ett nationellt museum
- När Båstad, Åsen och tunnelprojektet stod i centrum för svenska folkets uppmärksamhet

Davis Cup i Båstad – nu och då

Det har spelats Davis Cup-tennis i Båstad nyligen. Sverige mot Lettland. Evenemanget har passerat i stor blygsamhet - helt utan de stora rubrikerna och direktsändningarna hos TV:s public servicekanaler.

Det är kanske inte så konstigt att det hos oss gamlingar, som upplevda guldåldern, då Sverige spelade i elitdivisionen i Davis Cup och där motståndarlagarna hette Australien, USA, Frankrike, Italien etc. väcks minnen till liv. Då var det annat....

På den tiden hade vi spelare som hette Roy Emerson, Ken Rosewall, John Newcomb, Pietrangeli m.fl. som visade upp sig i Båstad – såväl i DC-sammanhang som i Swedish Open.

Och i de svenska DC-lagen under denna guldålder lystrade spelare till namn som Lennart Bergelin, Sven Davidsson, Janne Lundqvist, Uffe Schmidt, Björn Borg, Henrik Sundström, Kjell Johansson Birger Andersson osv.

Det var fullsatt på läktarna. Trångt var det på pressläktaren. Trångt var det också på hotellen, Konkurrensen var knivskarp. I dagspressen skrevs spaltkilometrar av text. Veckotidningarna gjorde stora reportage. Inte bara om tennisen i Båstad....

1950 blev Båstads tennisstadion

Sveriges nationalarena när det gäller DC utomhus. Den rollen skulle Båstad ha kvar oavbrutet under 39 år. Sedan blev det avbrott till dess att arenan vid enstaka tillfällen återfick sin nationella status.

Nu – 2017 - var det alltså Lettland. Inte precis någon stormakt inom den vita sporten. Det blev också svensk seger med 5-0.

Båstad har ett nationellt museum

Ibland ser jag uttrycket Båstads tennismuseum. Själv använder jag alltid benämningen Sveriges Tennismuseum. Anledningen är enkel. Det som skildras i museet är Sveriges tennishistoria – inte Båstads. Det här nationella perspektivet är ju också något som alla de som har ett ansvar för museet bör beakta: Svenska Tennisförbundet, kommunen, det lokala näringslivet. Allmänheten.

Båstad är värdkommun för ett nationellt museum.

Ännu en viktig nyhet från tennisens värld har jag från min åskådareplats kunnat notera: Äntligen tycks det ha kommit en lösning på tennismuseets lokalfråga. Ännu en gång lär det vara hotellkungen Bicky Chakraborty som blir det räddande ängeln. Han har lovat se till att en helt ny byggnad, placerad längs kyrkogatan och omedelbart norr om Turistbyrån, kan bli verklighet.

I så fall är det inte första gången som Bicky träder in i änglarollen. I början av 2000-talet blev den ständiga – och akuta – bristen på pengar en förödande bromskloss på verksamheten.

Det hjälpte inte med massor av ideellt arbete och ett ökande medlemsantal.

Att skapa och utveckla ett museum kostar pengar. Ideellt arbete räcker inte. Lokalerna var inte alls anpassade som museilokaler.

Det var då Bicky trädde in och blev museets huvudsponsor. Ett viktigt steg på utvecklingsarbetet kunde tas.

Utsikt från åskådarplats.

Som de flesta andra följer jag det kommunala skeendet från åskådarplats. Förvånas ibland. Bli ibland upprörd. Det faktum att jag inte har tillgång till den omfattande information som beslutsfattarna har tillgång till gör, att jag håller inne med mina kritiska tankar. Under den tid jag själv var aktiv var jag ofta förvånad över att människor, som inte hade tillgång till det faktaunderlag som låg till grund för besluten, ändå hade tvärsäkra åsikter om saker och ting.

Mera av drönar-perspektiv

Ett allmänt tyckande om sambandet mellan beslutsunderlag och beslut kan jag ändå kosta på mig – här från min plats på läktaren.

Jag har en mera övergripande fundering om, vad som i allt kommunalt handlande, bör vägas in i beslutsunderlagen. Helhetsperspektivet. Jag är medveten om, att motiven för om en skola, ett äldreboende eller annan samhällsfunktion skall få finnas kvar eller läggas ner i första hand är en fråga om vad som är bäst för den enskilda enheten. Skolan, pensionärsboendet osv.

Min poäng är, att det i vissa fall *även* bör vägas in vad den aktuella enheten betyder för närsamhället runt omkring.

M.a.o.: mera av drönarperspektiv (en modernare form av helikopterperspektiv) och inte enbart *titthåls-perspektiv*.

När Åsen och Bjäre var i svenska folkets focus

Vi har nyligen passerat den 6 oktober. Den dagen för 20 år sedan bör skrivas in som ett av de viktigaste händelserna i Båstads kommuns historia. Den dagen fattade kommunen ett unikt beslut: att försätta kommunen i beredskapsläge. Krisberedskap infördes. En krisledningsgrupp tillsattes. Den övertog omgående alla de kommunala beslutsorganens uppgifter i det ärende som föranlett krisåtgärderna: Giftutsläppet i Hallandsås.

Ingen kunde vid det aktuella tillfället påminna sig att ett sådant beslut någonsin tidigare fattats. Inte heller senare har krisläge tillgripits.

Anledningen till att man beslöt att införa krisberedskap var, att situationen krävde att beslut kunde fattas snabbt.

Ett fattat beslut kunde omedelbart verkställas. Väntan på att protokollet skrivits ut och attesterats kunde man hoppa över, liksom överklagandetiden.

Orsaken var förstås

att giftet som man hade upptäckt i berget och som kommit ut i bl.a. Vadbäcken gjorde, att det i många fall var bråttom med åtgärder. Mycket bråttom!! Besked till allmänheten om faror och risker. Besked till lantbrukarna om vad som gällde med grödor, mjölk mm Besked till myndigheter som hade att snabbt utfärda regler för såväl producenter som konsumenter.

Till allt detta kom den viktiga uppgiften att ge såväl snabb som saklig information till i första hand de berörda medborgarna. Dessutom till alla övriga kommuninvånare. Dessutom till alla media. Radio, TV, press. Alla dessa media stod ständigt och stampade ute i korridorerna utanför krisledningsgruppens sammanträdesrum. Alla ville ha nyheter på momangen. Kommentarer. Analyser. Svenska folket hungrade och törstade efter nyheter från Hallandsås och Båstads kommun.

Kamp mot desinformation

Det var givetvis viktigt att den information som vi släppte ut från ledningsgruppen var korrekt. Noga kollad. Samtidigt var det viktigt att informationen kom ut snabbt. Mycket snabbt.

I det upphetsade läge som rådde, fanns grogrund för desinformation, dvs, att felaktig information, utformad ute bland allmänheten, fick spridning. Felaktig information kunde få förödande konsekvenser. Det kunde de som producerade livsmedel erfaras. På ryktets vingar flög osaklig och direkt felaktig information ut över världen. Även produkter som kom från områden som inte hade någon helst kontakt med Rhoca Ghil fick en giftstämpel påklistrad.

Personligen

har jag många minnen från dessa dramatiska dagar. Några år innan detta inträffade hade jag blivit utsedd som kommunens informationschef i händelse av krisläge. Jag ingick därför i kommunens krisledningsgrupp. Det innebar, att jag under åren före giftsläppet hade deltagit i ett antal utbildningar, anordnade av Styrelsen för Psykologiskt Försvar (som myndigheten hette då). Vi kursdeltagare blev drillade i hur en kommunal krisledning skall hantera krissituationer.

För min del kom dessa lärdomar väl till pass, när vi nu skulle förverkliga vårt viktiga uppdrag att informera.

Vi kunde inledningsvis fastställa tre "heliga budord" som vi skulle ha som rättesnöre för vårt informationsarbete:

1. Visa total öppenhet.
2. All information som lämnas skall vara noga kontrollerad
3. Informationen skall ges snabbt.

När olika myndigheter efteråt

analyserade och betygsatte Båstads kommuns insatser under den s.k. tunnelskandalen visade det sig, att betyget blev mycket högt. Det kändes förstås bra för oss som ingick i krisledningen. Samtidigt kunde vi notera, att Båstads kommun hade vissa fördelar på sin sida. Kommunen var offret i dramat. Betydligt sämre var betyget för dem, som hade orsakat allt detta. Leverantören av Rhoca Ghil. De som använde Rhoca Ghil. Den som hade det övergripande ansvaret för projektet: Banverket nu Trafikverket.)

Kommunen uppmärksammade

20-årsjubileet med en informationsstund i bibliotekets aula. Bosse Wendt (som då var kommunens miljöchef) och Gunnar Nilsson, (då kommunsekreterare), visade bildspel och berättade om det dramatiska händelseförloppet. Överraskande få personer befolkade åhörarplatserna. De som inte var där gick miste om en utförlig skildring av detta unika och dramatiska skede.

De som var på plats var mycket kunniga i hela frågan. Bl.a. lantbrukare som var särskilt drabbade.

Birgit Nilsson 100 år.

Nästa år, dvs 2018, Har det gått 100 år sedan det blev en efterlängtd tillökning hos en familj i Svenstad på Bjärehalvön.

Gården, där detta skedde, gick bland ortsbefolkningen under namnet Oles gård. Där bodde Oles Nils och hans fru, Justina.

Två år tidigare hade de flyttat in i Oles Nils släktgård.

Nu var det 17 maj 1918. En vacker vårdag. Bjäre prunkade i sin vackra vårdräkt.

Det var den här dagen, som den unge drängen på Oles gård, Otto, rusade in till en granne och ropade:

-Maer mejlk. Vi har blaied flair!.

(Det är Birgits egen tolkning av Ottos dialekt.)

Otto ville nu basunera ut den glada nyheten om tillökning i familjen på Oles gård, när han rusade in till granngården för att hämta mjölk.

Anledningen till att man måste hämta mjölk hos grannen var, att det rådde en sällsynt svår missväxt det året. Inte i mannaminne hade vädrats makter varit så ogynnsamma. Korna hade slutat att ge mjölk.

Den nyfödda flickan döptes till Birgit.

De här raderna om drängen Otto och hans ivriga rop hos grannen efter "mer melk" har jag hämtat ur den bok, som jag skrev på uppdrag av Birgit Nilsson Museum och som jag gav titeln "Birgit i Bjäre". Skildringen är baserad på Birgits egen berättelse. Med bokens titel ville jag understryka, att bokens innehåll skildrar Birgits barndom och ungdom hemma i Svenstad. Inte karriären.

Hennes enastående karriär inom operans värld har skildrats av så många – experter och entusiaster – att det för mig inte fanns anledning (eller kompetens och förmåga....!) att ge mig in på den delen av Birgits liv.

Giv barnet sudden

En tid efter det att Birgit kommit till världen var det dags för barndop. Även om detta har Birgit själv berättat. Hon har berättat, att under dopet skrek hon så högt och så genomträngande, att den gamla prosten, Anders Nilsson, uppmanade mor Justina: ”Lägg barnet på magen och giv henne sudden”

Långt senare fick Birgit veta vad uttrycket med ”sudden” innebar . Sudden, som man gav barnet att suga på, var en bomullstuss indränkt i brännvin!

-Inte att undra på att barnet blev tyst, skriver Birgit i sina memoarer.

De 100 åren kommer förstås att uppmärksammas

I Birgit Nilsson Museum nästa år. Hur det kommer att ske får jag återkomma till. Vi kan räkna med att många fler kommer att uppmärksamma denna 100-årsdag. Media inte minst. Namnet/begreppet Birgit Nilsson är så stort – inte minst ute i världen.

Min boklåda

Boktitel	Ord.pris	Rea-på-rea-pris
Så blev Båstad tennis	225	60
Bilder av ett sekel i Bjäre	Slutsåld	
Vår bjärehistoria i bild	350	70
Bjärebör berättar om Bjäre	Slutsåld	
Strövtåg i Bjäre historia	330	70
På räls över Hallandsås.....	Slutsåld	
NÄRA HAVET trivs jag bäst	330	Ny

Beställ direkt hos mig med ett mejl till kalle@bjarenet.com.

Årets bok , NÄRA HAVET ..., finns att köpa i bokhandel i Båstad, Laholm och Ängelholm, samt i V. Karups IF:s Loppisbutik, Torekovs Turistbyrå, ICA Torekov , Kajs Fiskrökeri, Segeltorp och Restaurang Hovs Hallar.

Språklådan

Är en rubrik som då och då återkommit i mina Brev. Lådan innehåller flera fack: Dialekter.

Ord att begrunda. Språkliga pärlor. Språkliga missar mm

Ord att begrunda.

Det finns vissa ordspråk som uttrycker mycket av livsfilosofi och människokunskap. Några exempel:

* Den som vill dra ner står själv lägre.

* Sladder har alltid medvind

*Tala aldrig högre än att du själv kan höra ekot.

*Man lär bättre känna en människa genom hennes dom över andra än genom andras dom över henne.

* Bäst binder man med frihet

* Den som plockar blomstren mister frukten.

